

Zakresy wymagań na szkolny stopień Wojewódzkiego Konkursu Przedmiotowego dla uczniów szkół podstawowych w roku szkolnym 2026/2027

JĘZYK POLSKI

Uczestnicy powinni wykazać się wiedzą i umiejętnościami wskazanymi w podstawie programowej przedmiotu język polski na II etapie edukacyjnym obejmującym klasy IV – VIII szkoły podstawowej (oprócz znajomości lektur obowiązkowych), tj.

Zakres treści:

1. Kształcenie literackie i kulturowe.

Uczeń:

1) Określa:

a) tematykę oraz problematykę utworu;

b) nadawcę i odbiorcę (adresata wypowiedzi).

2) Rozróżnia narrację pierwszoosobową i trzecioosobową oraz określa ich funkcje w utworze. 3) Wyróżnia elementy świata przedstawionego w utworze, w tym: zdarzenia, sytuacje, wątki (główne, poboczne), postacie (pierwszoplanowe, drugoplanowe, epizodyczne), określa czas i miejsce przedstawionych zdarzeń, wskazuje zależności między zdarzeniami.

4) Rozpoznaje fikcję literacką; rozróżnia elementy realistyczne i fantastyczne w utworach.

5) Określa funkcje elementów konstrukcyjnych utworu literackiego, w tym: tytułu, motta, puenty.

6) Przedstawia własne rozumienie utworu i uzasadnia przyjęte stanowisko.

7) Wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach.

8) Objaśnia znaczenia dosłowne i przenośne w tekstach.

9) Rozpoznaje rodzaje literackie, określa ich cechy, przypisuje utwór do rodzaju literackiego.

10) Rozróżnia gatunki epiki, takie jak: powieść, opowiadanie, dziennik, pamiętnik, przypowieść, nowela.

11) Określa cechy powieści: obyczajowej, współczesnej, podróżniczej, młodzieżowej.

12) Wskazuje elementy dramatu jako rodzaju literackiego: akt, scena, tekst główny, didaskalia, monolog, dialog.

13) Analizuje i interpretuje teksty literackie oraz inne teksty kultury, w tym ikoniczne: obraz, plakat, grafika, fotografia, przedstawienie teatralne.

14) Zna pojęcie komizmu oraz dostrzega jego funkcje.

15) Rozpoznaje w wypowiedziach związki frazeologiczne pochodzenia mitologicznego, rozumie ich znaczenie oraz poprawnie stosuje w wypowiedziach.

16) Rozróżnia typy tekstów: informacyjny, publicystyczny, ikoniczny, reklamowy.

17) Odróżnia informacje o faktach od opinii.

18) Porównuje utwory literackie lub ich fragmenty pod względem treści i formy.

- 19) Wskazuje związek treści utworu z tekstem graficznym.
- 20) Wyodrębnia obrazy poetyckie w utworach lirycznych.
- 21) Charakteryzuje osobę mówiącą w wierszu (podmiot liryczny), narratora, bohaterów.
- 22) Rozpoznaje metaforę (ożywienie, uosobienie), porównanie, epitet, wyraz dźwiękonaśladowczy, powtórzenie, pytanie retoryczne, anaforę, apostrofę, aluzję literacką, paralelizm i określa ich funkcje.
- 23) Wskazuje elementy rytmizujące wypowiedź, w tym: wers, rym, strofę, refren. Konkursy przedmiotowe organizowane przez Śląskiego Kuratora Oświaty dla uczniów szkół podstawowych w roku szkolnym 2026/2027
- 24) Wyróżnia rodzaje rymów: męskie, żeńskie, parzyste/sąsiadujące, okalające, krzyżowe.
- 25) Omawia budowę wiersza, rozróżnia wiersz sylabiczny, wolny i biały.
- 26) Rozróżnia synonimy, antonimy, homonimy, rozumie ich funkcje w tekście i stosuje je we własnych wypowiedziach.
- 27) Dostrzega zróżnicowanie słownictwa, rozpoznaje neologizmy, eufemizmy i objaśnia ich rolę w utworach literackich.

2. Kształcenie językowe.

Uczeń:

- 1) Rozpoznaje wypowiedzenia oznajmujące, pytające, rozkazujące.
- 2) Rozpoznaje zdania pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte, zdania złożone, równoważniki zdania, zdania bezpodmiotowe.
- 3) Buduje wskazane w punktach 1) oraz 2) wypowiedzenia i je przekształca.
- 4) Rozróżnia zdania złożone współrzędnie i podrzędnie oraz je tworzy.
- 5) Wskazuje i tworzy różne typy podmiotów i orzeczeń, przydawek, dopełnień i okoliczników.
- 6) Rozróżnia odmienne i nieodmienne części mowy i określa ich funkcje składniowe w wypowiedzeniu.
- 7) Rozpoznaje formy przypadków, liczby, osoby, czasu, trybu, strony i rodzaju gramatycznego odmiennych części mowy.
- 8) Stopniuje przymiotniki i przysłówki.
- 9) Oddziela temat fleksyjny od końcówki, wskazuje oboczności.
- 10) Stosuje poprawne formy gramatyczne wyrazów odmiennych.
- 11) Odróżnia czasowniki dokonane od niedokonanych, rozpoznaje nieosobowe formy czasownika (zakończone na -no, -to, bezokoliczniki, konstrukcje z „się”).
- 12) Rozpoznaje imiesłowy przymiotnikowe czynne i bierne, tworzy je oraz określa ich funkcje w tekście.
- 13) Poprawnie używa czasowników w trybach: orzekającym, przypuszczającym oraz rozkazującym.
- 14) Stosuje konstrukcję stron czynnej oraz biernej czasownika i przekształca czasowniki ze strony czynnej na bierną i odwrotnie, odpowiednio do celu oraz intencji wypowiedzi.
- 15) Wskazuje w wyrazie głoski, litery i sylaby.
- 16) Rozpoznaje rodzinę wyrazów, rdzeń, tworzy wyrazy pochodne.

17) Dokonuje analizy słowotwórczej wyrazów – wskazuje podstawę słowotwórczą i formant, określa funkcje formantów, w tym tworzy zdrobnienia i zgrubienia.

18) Rozumie, na czym polega błąd językowy i potrafi go skorygować.

3. Tworzenie wypowiedzi.

Uczeń:

1) Tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: opowiadanie (twórcze, odtwórcze), opis (w tym opis przeżyć wewnętrznych), list prywatny, rozprawka, kartka z dziennika, recenzja, zaproszenie, podziękowanie.

2) Redaguje wypowiedź w oparciu o podaną lekturę oraz własne doświadczenia czytelnicze.

3) Stosuje odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję.

4) W sposób rzeczowy argumentuje swoje stanowisko, zgadza się z cudzymi poglądami lub z nimi polemizuje.

5) Odróżnia argument od przykładu.

6) Funkcjonalnie wykorzystuje środki retoryczne.

7) Wykorzystuje wiedzę o języku w tworzonych wypowiedziach, w tym zasady ortografii i interpunkcji.

JĘZYK ANGIELSKI

I. Cele konkursu

1. Wspieranie i rozwijanie uzdolnień i zainteresowań lingwistycznych uczniów szkół podstawowych w zakresie języka angielskiego.
2. Pogłębianie wiedzy o geografii, kulturze, historii i życiu codziennym mieszkańców Stanów Zjednoczonych Ameryki (USA).
3. Tworzenie możliwości współzawodnictwa uczniów i szkół, do których uczęszczają.
4. Propagowanie idei wspierania uzdolnień oraz promocja nauczycieli i szkół wspierających uzdolnienia uczniów.
5. Przygotowanie uczniów do podjęcia nauki w szkołach wyższego szczebla poprzez wdrażanie do samokształcenia oraz trafne rozpoznawanie możliwości uczniów

II. Zakres umiejętności

Umiejętności wymagane od uczestników Konkursu Przedmiotowego z Języka Angielskiego opisane są w podstawie programowej dla przedmiotu język angielski dla szkoły podstawowej.

1. Znajomość środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych).
2. Rozumienie wypowiedzi.
3. Tworzenie wypowiedzi.
4. Reagowanie na wypowiedzi.
5. Przetwarzanie wypowiedzi.

III. Zakres treści:

1. Geografia **Stanów Zjednoczonych Ameryki** np. położenie, krainy, ukształtowanie terenu (rzeki, góry itp.), klimat, katastrofy naturalne.
2. Fauna i flora.
3. Parki narodowe (Yellowstone, The Grand Canyon, Yosemite, The Everglades, Sequoia National Park).
4. Pierwotni mieszkańcy, pierwsi osadnicy.
5. Obecni mieszkańcy, najważniejsze miasta, języki.
6. Atrakcje turystyczne, słynne miejsca.
7. Instytucje.
8. Kultura i sztuka: - literatura np. wybitni pisarze i poeci, - teatr i kino np. Broadway, Hollywood, znani aktorzy, - muzyka np. znani wykonawcy, - wybitni naukowcy, podbój kosmosu, wynalazcy, - muzea i galerie, - media, - symbole.
9. Sport np. popularne dyscypliny.
10. Życie codzienne: - święta, festiwale i tradycje, - kuchnia.

Polecam informacje dostępne na stronie:

<https://www.kids-world-travel-guide.com/usa-facts.html>

IV. Znajomość środków językowych (leksykalnych, ortograficznych, ortograficznych).

Człowiek: np. dane personalne, wygląd zewnętrzny, okresy życia, cechy charakteru, uczucia i emocje, zainteresowania, rzeczy osobiste, umiejętności;

Miejsce zamieszkania: np. dom i jego okolica, pomieszczenia i wyposażenie domu, opis domu, prace domowe ;

Edukacja: np. szkoła i jej pomieszczenia, przedmioty nauczania, Życie szkoły, uczenie się, przybory szkolne, oceny szkolne, zajęcia pozalekcyjne;

Praca: np. popularne zawody i związane z nimi czynności i obowiązki, miejsca pracy, wybór zawodu;

Życie prywatne: np. członkowie rodziny, koledzy, przyjaciele, czynności życia codziennego, formy spędzania czasu wolnego, określanie czasu, święta i uroczystości, styl życia, konflikty i problemy;

Żywnienie: np. artykuły spożywcze, lokale gastronomiczne, posiłki i ich przygotowywanie, nawyki żywieniowe;

Zakupy i usługi: np. rodzaje sklepów, towary i ich cechy, sprzedawanie i kupowanie, środki płatnicze, korzystanie z usług, promocje, wymiana i zwrot towaru;

Podróżowanie i turystyka: np. środki transportu i korzystanie z nich, orientacja w terenie, kierunki świata, zwiedzanie, baza noclegowa;

Kultura: np. święta, obrzędy, tradycje i zwyczaje, dziedziny kultury, uczestnictwo w kulturze, twórcy i ich dzieła, media;

Sport: np. dyscypliny sportu, sprzęt sportowy, imprezy sportowe, uprawianie sportu, obiekty sportowe;

Zdrowie: np. samopoczucie, choroby, ich objawy i leczenie, higiena codzienna;

Nauka i technika: np. korzystanie z podstawowych urządzeń technicznych i technologii informacyjno-komunikacyjnej, odkrycia naukowe, wynalazki;

Świat przyrody: np. pogoda, rośliny i zwierzęta, krajobraz, pory roku, zagrożenia, ochrona środowiska naturalnego;

Życie społeczne: np. wydarzenia i zjawiska społeczne.

V Zakres Środków gramatycznych:

PRZEDIMEK Użycie przedimka nieokreślonego Użycie przedimka określonego Użycie przedimka zerowego

RZECZOWNIK Tworzenie liczby mnogiej regularnej Tworzenie liczby mnogiej nieregularnej Rzeczowniki policzalne Rzeczowniki niepoliczalne Forma dzierżawcza

ZAIMEK Zaimki osobowe w formie podmiotu Zaimki osobowe w formie dopełnienia Zaimki dzierżawcze Zaimki wskazujące Zaimki pytające

PRZYMIOTNIK Regularne stopniowanie przymiotnika Nieregularne stopniowanie przymiotnika

LICZEBNIK Liczebniki główne, liczebniki porządkowe

PRZYSŁÓWEK Regularne stopniowanie przysłówków Nieregularne stopniowanie przysłówków Przysłówki czasu i miejsca Przysłówki częstotliwości

KONSTRUKCJE Konstrukcja „be going to” Konstrukcja „have to” Konstrukcja „would like to”, “there is/are”, Strona czynna Strona bierna (Passive Voice)

BUDOWA ZDANIA: Zdanie pojedyncze: oznajmujące, pytające, przeczące z użyciem czasów: Present Simple, Present Continuous, Past Simple, Past Continuous, Present Perfect, Future Simple, zdania warunkowe w 0 i 1 okresie warunkowym.

BIOLOGIA

Zakres wymagań obejmuje treści ujęte w podstawie programowej z biologii dla klas 5-6.

1. Organizm i chemizm Życia:

- a) hierarchiczna organizacja budowy organizmów
- b) rozpoznawanie na podstawie rysunku, schematu, zdjęcia lub opisu elementów budowy komórki (błona komórkowa, cytoplazma, jądro komórkowe, chloroplast, mitochondrium, wakuola, ściana komórkowa) i określanie ich funkcji
- c) charakterystyczne cechy budowy komórki bakterii, roślin i zwierząt oraz rozpoznawanie tych typów komórek na schemacie, zdjęciu lub na podstawie opisu
- d) fotosynteza - substraty, produkty i warunki przebiegu procesu oraz wpływ wybranych czynników na intensywność procesu fotosyntezy
- e) oddychanie tlenowe i fermentacja jako sposoby wytwarzania energii potrzebnej do życia (substraty, produkty i warunki przebiegu procesów)
- f) czynności życiowe organizmów żywych.

2. Różnorodność Życia:

- a) zasady systemu klasyfikacji biologicznej

- b) charakterystyczne cechy organizmów, które pozwalają przyporządkować je do odpowiednich królestw
 - c) wirusy jako bezkomórkowe formy materii
 - d) drogi rozprzestrzeniania się i zasady profilaktyki chorób wirusowych (grypa, ospa, różyczka, świnka, odra, AIDS)
 - e) bakterie – występowanie, budowa, czynności życiowe
 - f) drogi rozprzestrzeniania się i zasady profilaktyki chorób bakteryjnych (gruźlica, borelioza, tężec, salmonelloza)
 - g) grzyby – występowanie, charakterystyczne cechy budowy, różnorodność budowy, czynności życiowe (odżywanie, oddychanie), znaczenie w przyrodzie i dla człowieka.
3. Różnorodność i jedność roślin:
- a) charakterystyczne cechy budowy zewnętrznej mchów, paprociowych, roślin nagonasiennych, roślin okrytonasiennych
 - b) przyporządkowanie rośliny przedstawionej na rysunku lub zdjęciu do określonej grupy roślin (mchy, paprociowe)
 - c) rozpoznawanie przedstawicieli rodzimych drzew nagonasiennych i liściastych na podstawie rysunku, zdjęcia lub opisu
 - d) znaczenie mchów i paprociowych w przyrodzie
 - e) znaczenie roślin okrytonasiennych w przyrodzie i dla człowieka
 - f) budowa i funkcja kwiatu roślin okrytonasiennych
 - g) sposoby rozprzestrzeniania się nasion
 - h) wpływ temperatury, dostępu tlenu, światła, wody na proces kiełkowania nasion roślin okrytonasiennych.
4. Różnorodność i jedność świata zwierząt:
- a) Środowisko Życia, charakterystyczne cechy budowy zewnętrznej oraz tryb życia płazińców, nicieni, pierścienic, stawonogów, mięczaków
 - b) związek budowy morfologicznej tasiemców z pasożytniczym trybem Życia
 - c) sposoby zarażenia człowieka pasożytami (tasiemiec uzbrojony i nieuzbrojony, owsik) oraz zasady profilaktyki chorób wywołanych przez te pasożyty
 - d) znaczenie nicieni, pierścienic, stawonogów, mięczaków w przyrodzie i dla człowieka
 - e) rozpoznawanie przedstawicieli płazińców, nicieni, pierścienic, stawonogów, mięczaków na rysunku, zdjęciu lub na podstawie opisu, w oparciu o cechy morfologiczne
 - f) charakterystyczne cechy ryb kostnoszkieletowych, płazów bezogonowych i ogoniastych, gadów, ptaków, ssaków łóżyskowych i ich przystosowania do życia w różnych środowiskach
 - g) rozmnażanie i rozwój ryb, płazów, gadów, ptaków, ssaków
 - h) zmiennocieplność i stałocieplność u kręgowców
 - i) znaczenie ryb, płazów, gadów, ptaków, ssaków w przyrodzie i dla człowieka

- j) rozpoznawanie przedstawicieli ryb, płazów, gadów, ptaków, ssaków na rysunku, zdjęciu lub na podstawie opisu, w oparciu o cechy morfologiczne.

HISTORIA

I. Cele konkursu

- Doskonalenie sprawności czytania, pisania oraz korzystania z informacji.
- Upowszechnianie czytelnictwa i rozwój kompetencji czytelniczych uczniów.
- Rozwijanie humanistycznych zainteresowań uczniów szkół podstawowych.
- Wdrażanie do samokształcenia i podejmowania odpowiedzialności za własny rozwój.
- Stwarzanie uczestnikom konkursu możliwości prezentacji uzdolnień i samorealizacji.

II. Zakres umiejętności

Umiejętności wymagane od uczestników Konkursu Przedmiotowego z Historii wynikają z podstaw programowych dla przedmiotów: **Historia i społeczeństwo** oraz **Historia** dla szkoły podstawowej.

Obejmują one w szczególności:

- sytuowanie zjawisk, wydarzeń i procesów historycznych w czasie i przestrzeni,
- porządkowanie chronologiczne,
- dostrzeganie zmian w funkcjonowaniu społeczeństw oraz związków pomiędzy różnymi dziedzinami życia,
- dostrzeganie ciągłości rozwoju cywilizacyjnego i kulturowego,
- charakteryzowanie zjawisk, wydarzeń i procesów historycznych,
- dostrzeganie i wyjaśnianie związków przyczynowo–skutkowych,
- wyjaśnianie znaczenia wydarzeń dla rozumienia współczesnego świata,
- pozyskiwanie i porównywanie informacji pochodzących z różnych źródeł,
- tworzenie narracji historycznej w oparciu o informacje ze źródeł,
- formułowanie wniosków i ocen.

III. Zakres treści – Stopień I i II

1. Cywilizacje starożytne

- tryb życia koczowniczy i osiadły,
- cywilizacje Mezopotamii, Egiptu, Izraela, Grecji i Rzymu,
- systemy sprawowania władzy w Egipcie, Atenach i Rzymie,
- osiągnięcia kultury materialnej i duchowej starożytności,
- narodziny i rozprzestrzenianie się chrześcijaństwa.

2. Świat islamski i Bizancjum

- podboje arabskie i ich wpływ na Europę,
- osiągnięcia Bizancjum,

- różnice między chrześcijaństwem wschodnim i zachodnim.

3. Władza, społeczeństwo i kultura Średniowiecznej Europy

- państwo Franków,
- rozłam w Kościele w XI w.,
- relacje między cesarstwem a papieżem,
- system lenny i podziały społeczne,
- życie miasta i wsi,
- kultura rycerska, style romański i gotycki,
- rola Kościoła i zakonów w nauce i sztuce.

4. Polska w okresie wczesnopiastowskim

- państwo pierwszych Piastów,
- chrzest Polski i chrystianizacja,
- Kazimierz Odnowiciel, Bolesław Śmiały,
- dokonania Bolesława Krzywoustego.

5. Polska w okresie rozbitcia dzielnicowego

- przyczyny i skutki rozbitcia,
- przemiany społeczne i gospodarcze,
- sytuacja międzynarodowa,
- proces zjednoczenia Polski.

6. Polska w XIV–XV w.

- rozwój terytorialny,
- dokonania Kazimierza Wielkiego,
- unia z Litwą,
- związki z Węgry,
- relacje z Krzyżakami,
- monarchia stanowa i przywileje szlacheckie.

7. Wielkie odkrycia geograficzne

- przyczyny i skutki,
- odkrywcy XV–XVI w.

8. Europa w XV–XVI w.

- renesans i jego osiągnięcia,
- reformacja i kontrreformacja.

9. Polska i Litwa w czasach ostatnich Jagiellonów

- polityka wewnętrzna i zagraniczna,
- unia realna,
- demokracja szlachecka,
- gospodarka XVI w.,
- reformacja i renesans w Polsce.

10. Rzeczpospolita Obojga Narodów i jej sąsiedzi w XVI–XVII w.

- stosunki wyznaniowe i narodowościowe,
- artykuły henrykowskie i wolna elekcja,

- wojny z Rosją, Szwecją i Turcją,
- powstanie Chmielnickiego, potop szwedzki,
- bitwy XVII w.,
- kultura baroku.

CHEMIA

I. CELE KONKURSU

1. Promowanie uczniów uzdolnionych w zakresie nauk matematyczno - przyrodniczych, a w szczególności chemii.
2. Rozwijanie uzdolnień i zainteresowań poznawczych uczniów w zakresie chemii.
3. Motywowanie szkół do podejmowania różnorodnych działań w pracy z uczniem zdolnym.
4. Rozwijanie u uczniów umiejętności wykorzystania wiedzy do rozwiązywania problemów w twórczy sposób.
5. Wdrażanie uczniów do samokształcenia.
6. Zwrócenie uwagi na ciekawe, ponadczasowe problemy chemiczne.
7. Doskonalenie umiejętności wyjaśniania przebiegu zjawisk i procesów chemicznych.
8. Zwrócenie uwagi na korelację międzyprzedmiotową i wykorzystanie chemii w praktyce.

Konkurs jest podzielony na trzy etapy: szkolny, rejonowy, wojewódzki. Każdy z etapów bazuje na zakresie tematycznym obejmującym treści nauczania i wymagania opisane w podstawie programowej przedmiotu chemia dla II etapu edukacyjnego obejmującego klasy VII-VIII ośmioletniej szkoły podstawowej, o której mowa w Rozporządzeniu Ministra Edukacji z dnia 28 czerwca 2024 r. (Dz. U. z 2024 r. poz. 737 i 854). Dla każdego z etapów zostały dodane treści wykraczające poza wyżej wspomnianą podstawę programową.

Zadania konkursowe etapu szkolnego będą obejmować treści nauczania zawarte w punktach I-V w/w podstawy programowej:

- I. Substancje i ich właściwości
- II. Wewnętrzna budowa materii
- III. Reakcje chemiczne
- IV. Tlen, wodór i ich związki chemiczne. Powietrze.
- V. Woda i roztwory wodne

Zadania tego etapu mogą także zawierać treści wykraczające poza podstawę programową w zakresie:

- a) Zapisu symboli i nazw pierwiastków o liczbie atomowej od 1-36,
- b) Wpływu ogrzewania i oziębiania układu na rozpuszczalność – obliczenia.
- c) obliczenia masy cząsteczkowej związków chemicznych oraz pierwiastków występujących w formie cząsteczek;
- d) obliczeń związanych z pojęciami: prawo stałości składu i prawo zachowania masy (obliczenia związane ze stechiometrią wzoru chemicznego i równania reakcji chemicznej).

Każdy uczeń na konkursie będzie mógł korzystać z układu okresowego oraz kalkulatora prostego.

Link do podstawy programowej:

<https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=wdu20170000356>

GEOGRAFIA

I. CELE KONKURSU

1. Promowanie uczniów uzdolnionych w zakresie nauk geograficznych.
2. Rozwijanie zainteresowań poznawczych oraz uzdolnień uczniów w zakresie przedmiotów matematyczno-przyrodniczych, a w szczególności geografii.
3. Ukazywanie korelacji w przedmiotach matematyczno-przyrodniczych.
4. Rozwijanie u uczniów umiejętności wykorzystania wiedzy o charakterze naukowym do rozwiązywania problemów w twórczy sposób.
5. Wdrażanie uczniów do samokształcenia.
6. Doskonalenie umiejętności korzystania z różnych źródeł informacji geograficznej oraz wykorzystania wiedzy geograficznej w praktyce.

Na każdym etapie konkursu uczestnik powinien wykazać wiedzę i umiejętności z zakresu: posługiwania się różnymi źródłami informacji geograficznej (tj. mapami, fotografiami, rysunkami, diagramami i wykresami, danymi statystycznymi, tekstami źródłowymi itp.), posługiwania się terminologią geograficzną, wykonywania obliczeń z zakresu podstaw kartografii (np. obliczeń z wykorzystaniem skali mapy, określania współrzędnych geograficznych, obliczania rozciągłości południkowej i równoleżnikowej, określanie wysokości względnej i bezwzględnej), określania położenia i rozpoznawania na mapach elementów geograficznych, interpretacja map ogólnogeograficznych i tematycznych, sporządzonych w różnych skalach.

Zakres merytoryczny szkolnego etapu konkursu, obejmuje treści nauczania wybranych działów tematycznych podstawy programowej oraz **zagadnienia poszerzające treści podstawy programowej z zakresu walorów turystycznych Polski w różnych regionach.**

1. Mapa Polski: mapa ogólnogeograficzna, krajobrazowa, turystyczna (drukowana i cyfrowa), skala mapy, znaki na mapie, treść mapy.
2. Krajobrazy Polski: wysokogórski (Tatry), wyżynny (Wyżyna Krakowsko- -Częstochowska), nizinny (Nizina Mazowiecka), pojezierny (Pojezierze Mazurskie), nadmorski (Pobrzeże Słowińskie), wielkomiejski (Warszawa), miejsko-przemysłowy (Wyżyna Śląska), rolniczy (Wyżyna Lubelska).
3. „Mała ojczyzna”: obszar, środowisko geograficzne, atrakcyjność, tożsamość (położenie „małej ojczyzny” na mapie województwa, obiekty charakterystyczne i decydujące o atrakcyjności „małej ojczyzny”).

4. Własny region: dominujące cechy środowiska przyrodniczego i gospodarki; walory turystyczne.
5. Lądy i oceany na Ziemi: rozmieszczenie lądów i oceanów (nazwy kontynentów i oceanów; położenie względem równika, południka zerowego i 180°; półkule, zwrotniki i koła podbiegunowe).
6. Krajobrazy świata: wilgotnego lasu równikowego i lasu strefy umiarkowanej, sawanny i stepu, pustyni gorącej i lodowej, tajgi i tundry, śródziemnomorski, wysokogórski Himalajów (położenie na mapie wybranych krajobrazów; przebieg temperatury powietrza oraz rozkład opadów atmosferycznych na podstawie klimatogramów i map klimatycznych; charakterystyczne cechy krajobrazów; roślinność i zwierzęta; przykłady budownictwa; przykłady sposobów gospodarowania; główne zajęcia mieszkańców poznawanych obszarów; współzależności między składnikami poznawanych krajobrazów i warunkami życia człowieka; związek między położeniem wybranych krajobrazów na kuli ziemskiej, warunkami klimatycznymi i głównymi cechami krajobrazów).
7. Ruchy Ziemi: Ziemia w Układzie Słonecznym, ruch obrotowy i obiegowy Ziemi; cechy ruchu obrotowego i obiegowego Ziemi; następstwa ruchów Ziemi.
8. Geografia Europy: położenie i granice kontynentu; podział polityczny Europy; rola Unii Europejskiej; główne cechy środowiska przyrodniczego Europy; zjawiska występujące na granicach płyt litosfery; rozmieszczenie i migracje ludności oraz starzenie się społeczeństw; wielkie europejskie metropolie; zróżnicowanie źródeł energii w krajach europejskich; przemysł i usługi w wybranych krajach europejskich; turystyka w Europie Południowej.
9. Współrzędne geograficzne: szerokość i długość geograficzna; położenie matematyczno-geograficzne punktów i obszarów; rozciągłość południkowa i równoleżnikowa wybranych obszarów.

MATEMATYKA

I. Cele konkursu:

1. Kształtowanie i rozwijanie zainteresowań i zdolności matematycznych.
2. Rozwijanie umiejętności wykorzystania posiadanych wiadomości podczas rozwiązywania zadań i problemów matematycznych.
3. Wyłanianie talentów matematycznych.
4. Wdrażanie do samokształcenia i podejmowania odpowiedzialności za własny rozwój.
5. Motywowanie szkół do podejmowania różnorodnych działań w pracy z uczniem zdolnym.

II. Zakres umiejętności:

Umiejętności wymagane od uczestników Konkursu Przedmiotowego z Matematyki opisane są w podstawie programowej dla przedmiotu matematyka dla szkoły podstawowej - Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej. (Dz. U. 2017 poz. 356, ze zm.)

III. Zakres treści:

Zakres treści Konkursu Przedmiotowego z Matematyki jest zgodny z treściami podstaw programowych dla przedmiotu Matematyka dla szkoły podstawowej. Obejmuje również

treści wskazanych pozycji literatury. Wskazana literatura jest rozszerzeniem zakresu treści konkursu.

I stopień - Zakres wiedzy i umiejętności oraz proponowanej literatury opracowuje i przekazuje uczniom szkoły szkolna komisja konkursowa – § 5 ust. 2 Regulaminu konkursu.

Zakres wiedzy i umiejętności

1. Działania na liczbach naturalnych, całkowitych, wymiernych.
2. Obliczenia praktyczne.
3. Potęgi o podstawach wymiernych.
4. Pierwiastki.
5. Tworzenie wyrażeń algebraicznych z jedną i wieloma zmiennymi.
6. Przekształcanie wyrażeń algebraicznych. Sumy algebraiczne i działania na nich.
7. Obliczenia procentowe.
8. Równania z jedną niewiadomą.
9. Proporcjonalność prosta.
10. Zadania tekstowe.
11. Geometria płaska (proste, odcinki, kąty, wielokąty, koła i okręgi).
12. Własności figur geometrycznych na płaszczyźnie.
13. Obliczenia w geometrii.
14. Oś liczbowa. Układ współrzędnych na płaszczyźnie.
15. Geometria przestrzenna
16. Elementy statystyki opisowej.

Uwagi:

1. Uczestnicy nie mogą korzystać z kalkulatorów.
2. Uczniowie przynoszą na eliminację wszystkich stopni przybory do pisania z niebieskim wkładem oraz przybory do geometrii: linijkę, ekierkę, cyrkiel. Zabrania się używania długopisu z czarnym tuszem, ołówków i korektorów.
3. W arkuszu konkursowym na II i III etapie nie wystąpią zadania w formie krzyżówki.

FIZYKA

I. Cele konkursu:

1. Rozbudzanie wśród uczniów zainteresowań prawidłowościami świata przyrody.
2. Motywowanie do samodzielnego zdobywania wiedzy z fizyki.
3. Wdrażanie uczniów do biegłego posługiwania się wiedzą z fizyki w rozwiązywaniu zadań problemowych oraz wykorzystania jej w praktyce.
4. Kształtowanie umiejętności krytycznego korzystania ze źródeł informacji.
5. Poszerzanie zakresu rozumienia logicznych powiązań i zależności z fizyki.

II. Zakres umiejętności:

Umiejętności wymagane od uczestników Konkursu Przedmiotowego z Fizyki opisane są w podstawach programowych dla przedmiotu fizyki dla szkoły podstawowej.

Zakres umiejętności:

1. Rozwiązywania typowych zadań w celu utrwalania znajomości podstawowych pojęć i praw.
2. Rozwiązywania prostych zadań z realistycznymi danymi liczbowymi w celu ćwiczenia krytycznego spojrzenia na uzyskiwane wyniki.

3. Poprawnego stosowania jednostek wielkości fizycznych.
4. Stosowania poprawnego języka fizycznego w wypowiedziach pisemnych.
5. Wybierania i stosowania strategii rozwiązywania problemów.
6. Poprawnej argumentacji, przejrzystej prezentacji rozumowania prowadzącego do rozwiązania problemu.
7. Opisywania czynności podczas wykonywania doświadczenia, uzasadniania poszczególnych etapów doświadczenia, świadomości do czego służą typowe przyrządy pomiarowe, opisywania i interpretacji wyników doświadczenia oraz wyciągania z niego wniosków.

III. Zakres treści:

Zakres treści Konkursu Przedmiotowego z Fizyki jest zgodny z treściami podstaw programowych dla przedmiotu fizyka dla szkoły podstawowej. Obejmuje również treści wskazanych pozycji literatury. Wskazana literatura jest rozszerzeniem zakresu treści konkursu.

I stopień - Zakres treści oraz proponowanej literatury opracowuje i przekazuje uczniom szkoły szkolna komisja konkursowa – § 5 ust. 2 Regulaminu konkursu.

Zakres treści:

Treści kształcenia z fizyki dla szkoły podstawowej zawarte w podstawie programowej:

1. Ruch i siły.
2. Energia.
3. Zjawiska cieplne.
4. Właściwości materii wraz z wymaganiami fakultatywnymi wymienionymi w podstawie programowej oraz treści wykraczające poza podstawę programową:
5. Jednostki podstawowe i pochodne układu SI.
6. Droga w ruchu jednostajnie przyspieszonym prostoliniowym i opóźnionym.
7. Składanie prędkości.
8. Maszyny proste.
9. Pęd i zasada zachowania pędu.
10. Rozszerzalność temperaturowa ciał.
11. Równowaga cieczy w naczyniach połączonych.
12. Wykresy zależności temperatura – czas: $T(t)$ dla różnych substancji (analiza).
13. Parowanie powierzchniowe a wrzenie. Ciepło właściwe, ciepło topnienia, ciepło parowania, ciepło skraplania i ciepło krzepnięcia.
14. Bilans cieplny.
15. Sprawność urządzeń.

IV. Proponowana literatura:

Podręczniki z fizyki dla szkoły podstawowej dopuszczone przez MEN do użytku szkolnego, uwzględniające podstawę programową kształcenia ogólnego w szkole podstawowej.